

УДК 658.7:656.2 (477)

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЛОГИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УКРАИНЫ

Федорко И. П., соискатель (УкрГАЗТ)

Определены препятствия для развития рынка транспортно-логистических услуг в Украине и стратегические направления развития логистического бизнеса железнодорожного транспорта. Рассмотрены необходимые мероприятия по формированию современной терминально-логистической инфраструктуры. Предложено факторы, влияющие на развитие логистических услуг на железнодорожном транспорте. Определена необходимость создания мультимодальных терминально-логистических центров и актуальность совместных государственно-частных мероприятий развития потенциала транспортно-логистической системы.

Ключевые слова: логистический центр, логистическая услуга, потенциал, фактор.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Федорко І. П., здобувач (УкрДАЗТ)

Визначені перешкоди для розвитку ринку транспортно-логістичних послуг в Україні і стратегічні напрями розвитку логістичного бізнесу залізничного транспорту. Розглянуті необхідні заходи щодо формування сучасної термінально-логістичної інфраструктури. Запропоновано чинники, що впливають на розвиток логістичних послуг на залізничному транспорті. Визначена необхідність створення мультимодальних термінально-логістичних центрів і актуальність сумісних державно-приватних заходів розвитку потенціалу транспортно-логістичної системи.

Ключові слова: логістичний центр, логістична послуга, потенціал, чинник.

STRATEGIC DIRECTION OF LOGISTICS SERVICES OF RAILWAYS OF UKRAINE

Fedorko I. P., Researcher (UkrSA of RT)

Development and improvement of transport and logistics services, providing greater interaction of different modes of transport, create conditions for deep international integration of national transport systems and improve the quality of services provided. Obstacles to the development of transport and logistics services in Ukraine are poor quality of basic transportation services, development of transport infrastructure, lack of quality and efficient logistics infrastructure. Identified the strategic directions of development of the logistics business of rail transport. Proposed factors influencing the development of logistics services in railway transport. The necessity of creating a multimodal terminal and logistics centers and joint public-private development activities building transport and logistics system.

Keywords: logistics center, logistics service, potential, factor.

Постановка проблемы и её связи с научными и практическими заданиями. Логистика, бесспорно, является сегодня связующим звеном глобальных внешнеторговых отношений. Развитие и совершенствование рынка транспортно-логистических услуг, обеспечивая более тесное взаимодействие различных видов транспорта, создают условия для глубокой международной интеграции национальных транспортных систем и повышения качества предоставляемых услуг.

Структура транспортно-логистического рынка Украины значительно отличается от структуры мирового рынка, что во многом определяется низким уровнем развития логистического сегмента. Доля логистических

услуг в нашей стране составляет около 11 % от объема рынка, в то время как в мире – 52 %. Доминирующим сегментом этого рынка по-прежнему остаются грузовые перевозки (их доля превышает 80 %).

Для формирования комплексных высокотехнологичных логистических услуг необходимо наличие и доступность на рынке соответствующей инфраструктуры. Но в Украине крупных логистических центров, которые бы удовлетворяли современным требованиям по техническим характеристикам и уровню сервиса, недостаточно.

Стратегическими направлениями развития логистического бизнеса железнодорожного транспорта являются: 1) формирование

інфраструктурних можливостей для надання комплексу логістических послуг високого рівня якості, що потребує створення системи сучасних термінально-логістических комплексів по всій мережі вітчизняних залізничних доріг; 2) будівництво нових і оптимізація існуючих термінально-складських активів залізничного транспорту, а також організація надання на їх базі послуг, необхідних широкому колу клієнтів (розвиток бізнесу в області термінального оперування); 3) створення додаткового "інтерфейсу" з користувачами транспортних послуг за допомогою розвитку контрактної логістики і виходу на ринок комплексних клієнтоорієнтованих логістических послуг.

Аналіз останніх досліджень і виділення нерешених частин загальної проблеми. Логістическі послуги були об'єктом дослідження багатьох учених, серед яких Бакаєв А.А., Пономаренко Л.А., Старкова Н.О., Стройко Т.В. і др. [1-3]. Шляхи розвитку логістических послуг транспортних підприємств знайшли відображення в роботах В.С. Лукинського, В.І. Бережного, Е.В. Бережної, Л.Б. Миротина, В.І. Перебийнос, Токмакова І.В. і др. [4-7]. Наукові розробки в сфері логістических послуг транспортних підприємств достатньо широко розкривають питання шляхів їх розвитку відповідно до сучасних вимог господарювання, пропонують організаційні і економічні механізми удосконалення логістических послуг. Однак недостатньо дослідженим залишається питання визначення стратегічних напрямків розвитку логістического бізнесу залізничного транспорту і факторів, які впливають на розвиток логістических послуг на залізничному транспорті.

Цілью статті є уточнення стратегічних напрямків розвитку логістического бізнесу залізничного транспорту і факторів, які впливають на розвиток логістических послуг на залізничному транспорті.

Изложение основного материала исследования. Ключовими перешкодами для розвитку ринку транспортно-логістических послуг в Україні є:

- низька якість базової послуги транспортування (клієнти залізничних доріг відчувають труднощі: швидкість руху по них суттєво знизилась, як і передбачуваність термінів доставки. В сегменті сировинних вантажів поки не реалізовано потенціал спільного планування і укрупнення відправок. Розвиток транспортування вантажів з високою

доданою вартістю сдержується тим, що для залізничного транспорту ці вантажі не є пріоритетними);

- слабка розробка транспортної інфраструктури, в тому числі із-за недоінвестування;

- відсутність якісної і ефективною логістическою інфраструктури, в першу чергу терміналів і складів (зараз в Україні недостатньо ефективно працюють мультимодальні транспортно-логістическі термінали (центри), що серйозно обмежує розвиток логістики. Такі термінали широко розповсюджені в Європі і Америці – вони дозволяють серйозно оптимізувати логістическі ланцюжки і скоротити час перевантаження і перевезення вантажів. Мультимодальні комплекси поєднують в собі функції перевалочного пункту, обладнаного для ефективного трансферу вантажів між різними видами транспорту, і складу. Через наявність складських потужностей з'являється можливість «придержати» вантаж до зручного часу перевезення, а також групувати частину вантажів («bundling»). Все це разом значно підвищує ефективність використання засобів перевезення);

- митні, тарифні і нормативно-правові бар'єри на кордоні (спрощення процедур було ініційовано в 2012 році в рамках проекту Агентства стратегічних ініціатив по реалізації заходів дорожньої карти «Вдосконалення митного адміністрування»). Тим не менше на даний момент тільки частина заходів, передбачених дорожньою картою, реалізована. Приблизно половина запланованих заходів в частині спрощення документації, скорочення термінів оформлення товарів, підвищення прозорості процедур шляхом розвитку електронної звітності до сих пір не впроваджені. Зберігаючись із-за цього недоліки митних процедур серйозно затримують підвищення ефективності перевезень. Практика електронного документообігу потребує подальшого розвитку. В частині, необхідно: впровадження системи транскордонного обміну електронними документами при організації перевезень вантажів по міжнародних коридорах; впровадження механізмів взаємного визнання електронних документів і електронних цифрових підписів різних юрисдикцій; впровадження технологій обміну юридично значимими електронними документами; розвиток технологій уніфікації і стандартизації обміну даними в логістиці; розвиток електронних систем стеження за проходженням і оформленням

грузов на различных этапах технологического процесса);

- нехватка компетенций и недостаточный масштаб бизнеса логистических компаний.

Изменение экономических условий, конкуренция видов транспорта предъявляют новые требования к организации процессов доставки и хранения грузов, порождая новые технологии: торговые (такие как ритейл, магазин-склад), транспортные (тенденции контейнеризации) и промышленные. В этой связи железнодорожному транспорту Украины необходим современный формат грузового обустройства – мультимодальные терминально-логистические центры на всей сети железных дорог, и в первую очередь в крупных транспортных узлах. Поскольку именно в них осуществляется централизация грузовой работы, которая оказывает существенное влияние на структуру грузооборота и распределение нагрузки на прилегающую транспортную сеть.

Формирование современной терминально-логистической инфраструктуры рассматривается как сетевой проект, в котором объекты взаимосвязаны посредством целого ряда факторов.

В первую очередь, это организация курсирования между ключевыми терминально-логистическими объектами регулярных контейнерных поездов по пассажирскому принципу, т.е. по жестким ниткам графика. Данная технология позволяет не только существенно сократить время доставки грузов, но и осуществлять доставку фиксированными партиями регулярно и строго по расписанию.

Во-вторых, объединяющими факторами является применение унифицированной технологии переработки грузов, единой тарифной политики и единого информационного пространства. Всё это предполагает внедрение корпоративной информационной системы, которая будет своевременно предоставлять информацию о статусе каждой отправки груза, учитывать и контролировать состояние подвижного состава.

Для реализации проекта формирования современной терминально-логистической инфраструктуры необходимо:

- строительство новых транспортно-логистических центров;
- модернизация широкого круга объектов технологического комплекса, подъемно-транспортного оборудования;
- реконструкция путевого хозяйства на подходах к терминалам, а также в транспортном узле в целом.

С начала XXI века на украинских железных дорогах проводится интенсивная работа

по созданию логистических центров интермодальных перевозок. Логистические центры - это организационно-предпринимательские структуры с наиболее прогрессивными способами предоставления грузоотправителю полного комплекса транспортных услуг. Одним из наиболее современных и технически оснащенных является логистический центр интермодальных перевозок на базе Украинского государственного центра транспортного сервиса (УГЦТС) «Лиски». Предприятие располагает надежными и стабильными договорными отношениями с ведущими экспедиторскими организациями СНГ и Европы, что позволяет осуществлять комплексное транспортно-экспедиционное обслуживание по территории стран СНГ, Балтии, Европы и Азии.

Программой развития логистических центров интермодальных перевозок предусмотрено создание сети логистических центров в местах зарождения мощных грузопотоков, а также в крупных транспортных узлах в зоне тяготения Международных транспортных коридоров (Донецкая ж.д. – Луганск; Приднепровская ж.д. – Днепропетровск, Запорожье; Юго-Западная ж.д. – Киев-Лиски; Львовская ж.д. – Чоп; Южная ж.д. – Харьков-Краснозаводской; Одесская ж.д. – Усатово).

Логистические центры интермодальных перевозок будут предоставлять грузоотправителю полный комплекс транспортно-экспедиционных услуг (оформление перевозочных документов, декларирование груза, доставка груза «от дверей до дверей», доставка груза «точно в срок», обеспечение сохранности груза, страхование груза и т.д.) и обеспечивать эффективное взаимодействие различных видов транспорта железнодорожного, автомобильного и водного.

На рисунке 1 предоставлено факторы, влияющие на развитие логистических услуг на железнодорожном транспорте.

Среди макроэкономических факторов одним из главных является осуществление совместных государственно-частных мероприятий развития потенциала транспортно-логистической системы, что предусматривает:

- развитие логистики как интегрированной цепи поставок;
- инвестиции в транспортную и логистическую инфраструктуру;
- повышение базовой эффективности логистических видов деятельности;
- создание безбарьерной среды;
- развитие ключевых компетенций персонала в сфере логистики;
- формирование новых логистических продуктов и решений;
- консолидация логистических

компетенцій.

Рис. 1. Факторы, влияющие на развитие логистических услуг на железнодорожном транспорте

Выводы. Логистика как система управления может стать эффективным инструментом для стимулирования экономического роста железнодорожного транспорта Украины. Поэтому в статье определены препятствия для развития рынка транспортно-логистических услуг в Украине и стратегические направления развития логистического бизнеса железнодорожного транспорта, рассмотрены необходимые мероприятия по формированию современной терминально-логистической инфраструктуры, а также предложено факторы, влияющие на развитие логистических услуг на железнодорожном транспорте.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Бакаев О. О. Теоретичні засади логістики: підручник [Текст] / Бакаев О.О., Кутах О.П., Пономаренко Л.А.– К.: Київ. ун-т економіки і технологій транспорту, 2003.– 430 с.
2. Старкова Н.О. Тенденции развития логистических услуг на современном мировом

рынке [Текст] / Н.О. Старкова // Научный журнал КубГАУ. – 2013. - №85(01). – С. 124-127.

3. Стройко Т.В. Формування логістичної інфраструктури як стратегічного елементу розвитку підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Т.В. Стройко. Режим доступу до статті: <http://consult-center.com.ua/wp-content/uploads/2014/02.pdf>.

4. Логистика автомобильного транспорта: концепции, методы, модели [Текст] / В.С. Лукинский, В.И. Бережной, Е.В. Бережная и др. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 280 с.

5. Логистика: управление в грузовых транспортно-логистических системах: учеб. пособие [Текст] / под ред. Л.Б. Миротина. – М.: Юристъ, 2002. – 414 с.

6. Перебийніс В.І., Перебийніс О.В. Транспортно-логістичні системи підприємств: формування та функціонування: монографія [Електронний ресурс] / Перебийніс В.І., Перебийніс О.В. – Полтава: РВВПУСКУ, 2005. Режим доступу: dspace.uccu.org.ua.

7. Токмакова І.В. Проблеми та перспективи розвитку транспортної логістики в

умовах глобалізації економічного простору [Текст] / промисловості.— Харків: УкрДАЗТ — 2011. -№ 35.
І.В. Токмакова // Вісник економіки транспорту і — С. 274-277.

*Рецензент д.э.н., профессор УкрГАЗТ Киридина Е.Г.
Эксперт редакционной коллегии к.э.н., доцент УкрГАЗТ Якименко Н.В.*

УДК 658.51

ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДХОДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

Якименко Н. В., д.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Визначено розвиток логістики як один зі стратегічних напрямів диверсифікації діяльності залізничного транспорту. Виявлено недоліки транспортного комплексу України, які потребують логістичного підходу. Визначено доцільність застосування логістичного підходу в діяльності транспортної системи, переваги комбінованих перевезень та результати створення сучасної логістичної інфраструктури в транспортному комплексі на базі логістичних центрів, серед яких розвиток експорту транспортних послуг і реалізація транзитного потенціалу.

Ключові слова: логістика, управління, логістична система, комбіновані перевезення.

ПРИМЕНЕНИЕ ЛОГИСТИЧЕСКОГО ПОДХОДА В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТРАНСПОРТНОЙ СИСТЕМЫ

Якименко Н. В., д.э.н., доцент (УкрГАЗТ)

Определено развитие логистики как одно из стратегических направлений диверсификации деятельности железнодорожного транспорта. Выявлены недостатки транспортного комплекса Украины, которые требуют логистического подхода. Определена целесообразность применения логистического подхода в деятельности транспортной системы, преимущества комбинированных перевозок и результаты создания современной логистической инфраструктуры в транспортном комплексе на базе логистических центров, среди которых развитие экспорта транспортных услуг и реализация транзитного потенциала.

Ключевые слова: логистика, управление, логистическая система, комбинированные перевозки.

USING OF LOGISTIC APPROACH IN THE ACTIVITY OF TRANSPORT SYSTEM

Yakimenko N. V., Ph.D., associate professor (UkrSA of RT)

Transport plays a special role in the development of logistics in our country. Identified weaknesses of the transport complex of Ukraine who need logistics approach: low quality of integrated logistics service who do not meet international standards; low level of production and technical facilities, transport infrastructure, information systems, logistics support in the implementation of the transport process. Determined the feasibility of using of logistic approach in the activity of the transport system, the advantages of combined transport and the results of building a modern logistics infrastructure in the transport sector on the basis of logistic centers. The stages of a modern logistics transportation management approach in the supply chain.

Key words: logistics, management, logistics system, combined transport.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими та практичними завданнями. Інтеграція залізничного транспорту України в світову транспортну систему визначає необхідність здійснення транспортного бізнесу за міжнародними стандартами, які визначають високий сервіс і якість послуг, що надаються користувачам, ефективну організацію

транспортного обслуговування і високий рівень галузевого менеджменту.

Розвиток логістики є одним зі стратегічних напрямів диверсифікації діяльності залізничного транспорту. Основними завданнями галузевого логістичного бізнесу є: 1) формування інфраструктурних можливостей для надання комплексу логістичних послуг високої якості, що вимагає створення системи сучасних термінально-